

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ na lata 2024 - 2026

Mława, kwiecień 2024 r.

Spis treści

WSTĘP.....	2
1. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	4
1.1. Zadania własne powiatu	4
1.2. Zadania zlecone powiatu	6
2. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE MŁAWSKIM	7
2.1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA.....	10
2.2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA	24
3. ANALIZA SWOT.....	30
3.1 Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia systemu pieczy zastępczej w Powiecie Mławskim.	30
4. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2024-2026	32
5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026	33
5.1. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU	38
5.2. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU.....	39
5.3. ADRESACI PROGRAMU.....	40
5.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	40
5.5. REALIZATORZY PROGRAMU	40
PODSUMOWANIE	42

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (...)”

*Preambula ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku
o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*

WSTĘP

Rodzina przeżywająca trudności w sprawowaniu opieki nad dzieckiem i jego wychowaniem jest wspierana poprzez szereg zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić takiej rodzinie zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jednak, gdy szereg działań i praca z rodziną nie przynosi rezultatów, dziecko nadal nie ma należytej opieki i wychowania wtedy zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej zawiera ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z definicją zawartą w art. 2 w/w ustawy system pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyraźnie podzieliła kompetencje pomiędzy samorząd gminny i powiatowy. Do zadań własnych gminy należy praca z rodziną biologiczną, a organizowanie pieczy zastępczej należy do powiatu.

W zakresie systemu pieczy zastępczej zadania na terenie Powiatu Mławskiego realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Centrum dysponuje bazą lokalową oraz kadrową w postaci zatrudnionych specjalistów z wieloletnim doświadczeniem.

Art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letniego powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej. Pierwszy taki program powstał w 2012 roku i obowiązywał na lata 2012-2014, drugi był na lata 2015-2017, kolejny na lata 2018-2020. W związku z upływem okresu obejmowania zachodzi konieczność opracowania kolejnego Programu, który jest kontynuacją dotychczas realizowanego.

„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy zastępczej na lata 2024-2026” w dalszej części zwany „Programem” został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie we współpracy z innymi podmiotami działającymi w sferze pieczy zastępczej. Przedstawiony program służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w powiecie mławskim na lata 2024 – 2026. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Zgodnie z w/w ustawą zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do zadań własnych powiatu. Program został opracowany z uwzględnieniem diagnozy sytuacji rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu mławskiego oraz w oparciu o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano: sprawozdania rzeczowo - finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, dane z GUS, sprawozdania i informacje własne PCPR, informacje przygotowane przez ośrodki pomocy społecznej.

Aby lokalny system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną naturalną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu wszystkich możliwych form pomocy i wsparcia rodziny, w której ono przebywa. Gdy mimo podejmowanych działań zostanie jednak zabrane z rodziny i umieszczone w systemie pieczy zastępczej, niezbędne jest podjęcie ścisłej współpracy pracowników socjalnych lub asystentów rodzinnych w gminach z pracownikami i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie, w celu podjęcia

wspólnych przedsięwzięć mających na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny naturalnej.

Podstawa prawna

Działania uwzględnione w niniejszym Programie podejmowane są i realizowane w oparciu o:

- 1) Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107);
- 2) Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.);
- 3) Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.);
- 4) Ustawę z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2024 r. poz. 421 z późn. zm.);
- 5) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 292, poz. 1720);
- 6) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 2452);
- 7) Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021 – 2025.

1. ZADANIA POWIATU W ZAKRESIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

1.1. Zadania własne powiatu

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki

- opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
  - 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
  - 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych;
  - 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
    - a) grup wsparcia,
    - b) specjalistycznego poradnictwa;
  - 8) powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo – wychowawczych;
  - 9) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;
  - 10) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;
  - 11) prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 cyt. ustawy;
  - 12) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;
  - 13) finansowanie:
    - zadań związanych z pobytem dzieci z terenu powiatu w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
    - pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
    - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących

rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;

- 14) sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej;
- 15) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłat przez rodziców biologicznych.

1.2. Zadania zlecone powiatu

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

- 1) realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- 2) finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 cyt. ustawy.

Ustawa wprowadziła rozwiązania systemowe, które poprzez pracę z rodziną miały przyczynić się do poprawy jakości pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez te rodziny i w konsekwencji zapobiegać umieszczeniu dzieci pieczy zastępczej.

Istotną rolę w wykonywaniu zadań wynikających z wyżej cytowanej ustawy odgrywa współpraca służb, instytucji i organizacji pozarządowych, gdyż daje szansę na zwiększenie efektywności działań i skuteczne rozwiązywanie problemów związanych z organizacją pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 76 ust. 1 wyżej cytowanej ustawy organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej jest wyznaczona przez starostę jednostka organizacyjna powiatu lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Zarządzeniem Nr 36/2011 Starosty Mławskiego z dnia 28 września 2011 roku, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Tym samym, w strukturze Centrum utworzono Zespół ds. Pieczy Zastępczej.

2. DIAGNOZA PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE MŁAWSKIM

Powiat mławski położony jest na Nizinie Północno-mazowieckiej na styku dwóch krain geograficznych: Nizin Środkowopolskich i Pojezierza Mazurskiego. Powiat mławski znajduje się w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego.

Zasięg terytorialny powiatu to 9 gmin wiejskich: Dzierzgowo, Lipowiec Kościelny, Radzanów, Strzegowo, Stupsk, Szreńsk, Szydłowo, Wieczfnia Kościelna, Wiśniewo i jedna miejska – Mława, która jest stolicą powiatu. Administracyjnie powiat dzieli się na 248 miejscowości i 220 sołectw.

W każdej gminie wyodrębniona jest jednostka organizacyjna (ośrodek pomocy społecznej), realizująca zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiat mławski zamieszkiwany jest przez 69 521 osób, z czego 49,1 % stanowią mężczyźni, natomiast 50,9 % mieszkańców to kobiety (stan na 31.12.2022 r. - źródło GUS). Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 42 199 ogólnej liczby mieszkańców, w wieku przedprodukcyjnym – 12 861, zaś 14 390 stanowi ludność w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2022 r.- źródło GUS).

Na potrzeby opracowania Programu zwrócono się z pisemną prośbą do gmin powiatu mławskiego o podanie danych liczbowych dotyczących rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich oraz liczbę dzieci, które mogą być umieszczone w pieczy zastępczej. Uzyskane dane przedstawiają się następująco:

Tabela nr 1. Liczba rodzin z problemami wychowawczymi oraz liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej

Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Wiek dzieci	
			0-7	8-18
Dzierzgowo	2	4	1	3
Lipowiec Kościelny	1	6	4	2
Mława	8	23	10	13
Radzanów	4	7	4	3
Strzegowo	11	8	2	6
Stupsk	8	18	9	9
Szydłowo	0	0	0	0
Szreńsk	1	3	1	2
Wieczfnia Kościelna	6	11	4	7

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Wiśniewo	5	16	4	12
Razem	46	96	39	57

Źródło: opracowano na podstawie danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej

Analizując dane zawarte w powyższej tabeli należy z przykrością stwierdzić, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest stosunkowo duży. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będą miały na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu, jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo. Wykazane przez gminy rodziny z pewnością zostaną objęte pracą asystentów, co powinno przyczynić się do poprawy ich funkcjonowania. Pożądanym rezultatem pracy ze wskazanymi rodzinami będzie pozostawienie dzieci w rodzinach naturalnych.

Tabela nr 2. Struktura zatrudnienia asystentów rodziny w latach 2022-2024

Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zatrudnionych asystentów		
	2022	2023	2024
Dzierzgowo	1	1	1
Lipowiec Kościelny	1	1	1
Mława	2	2	2
Radzanów	1	1	1
Strzegowo	1	1	1
Stupsk	1	1	1
Szydłowo	1	1	1
Szreńsk	1	1	1
Wieczfnia Kościelna	1	1	1
Wiśniewo	1	1	1

W myśl ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej, dziecko na skutek poważnych zaniedbań rodzicielskich lub osierocone może zostać umieszczone w placówce typu rodzinnego, placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, placówce specjalistyczno-terapeutycznej lub placówce interwencyjnej. Najpopularniejszą i najbardziej optymalną formą opieki nad dzieckiem opuszczonym jest rodzina zastępcza. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka poza środowiskiem rodziców biologicznych w pierwszej kolejności rozeznaje się możliwość pobytu dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej. Jest to najbardziej sprzyjająca dobru dziecka forma zastępczej opieki. Ten rodzaj opieki pozwala chronić dziecko przed deprivacją jego potrzeb, zapewniając jednocześnie ciągłość i stałość opieki przy zachowaniu ciągłości i więzi z rodziną naturalną. Jest to bardzo ważne z punktu rozwoju tożsamości dziecka, gdyż pozostaje ono w tym samym kręgu kulturowym, w tym samym środowisku, czasem nawet w tym samym miejscu zamieszkania oraz co bardzo ważne z osobami sobie znanymi i bliskimi.

Głównym celem dokonanych regulacji prawnych jest dobro dziecka, które potrzebuje szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, jak również troska o jego harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową oraz dobro rodziny.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców. Jej intencją powinno być przygotowanie dziecka do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywanie i podtrzymywanie bliskich kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci. Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej następuje na podstawie: orzeczenia sądu opiekuńczego, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka, na podstawie umowy cywilno - prawnej zawartej między rodziną zastępczą a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. Objęcie dziecka jedną z form pieczy zastępczej następuje na czas nie dłuższy niż do osiągnięcia przez nie pełnoletności, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25. roku życia w przypadku pobierania dalszej nauki.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

2.1. RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA

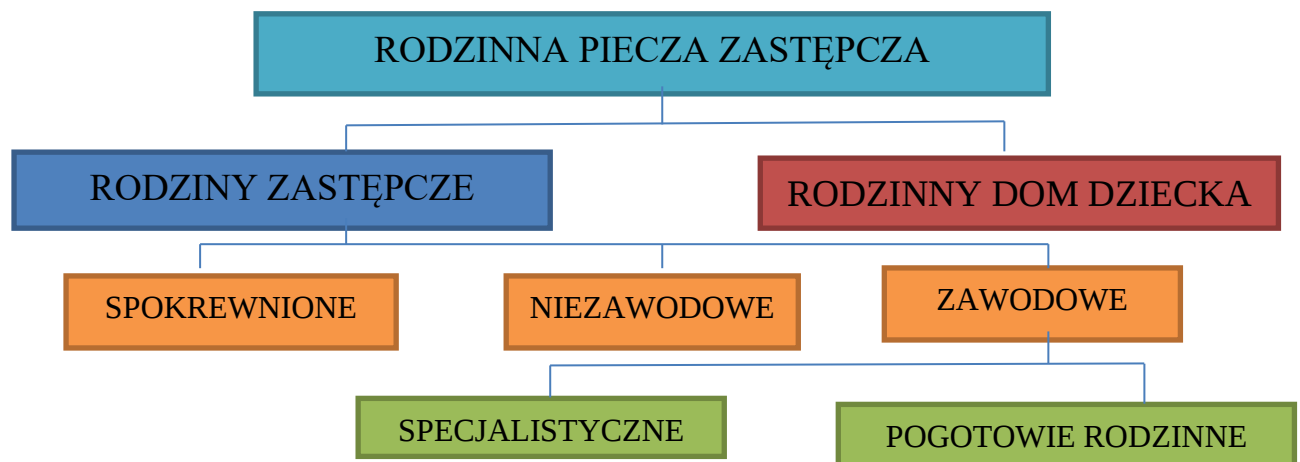
Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

1) **rodziny zastępcze:**

- **spokrewnione,**
- **niezawodowe,**
- **zawodowe,** a wśród nich:

- a) **pełniące funkcję pogotowia rodzinnego** - umieszcza się w nich nie więcej niż 3 dzieci (w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą rodziny zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci - na pobyt okresowy, do czasu uregulowania ich sytuacji prawnej, nie dłużej niż na 4 do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o: powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej),
- b) **specjalistyczne** - umieszcza się w nich dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich; w rodzinie tej może wychowywać się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci.
- 2) **rodzinne domy dziecka** - może w nich przebywać łącznie 8 dzieci oraz osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

Wykres nr 1. Model rodzinnej pieczy zastępczej

Źródło: opracowanie własne PCPR

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Dane statystyczne z ostatnich lat wskazują, że liczba rodzin zastępczych waha się na podobnym poziomie, natomiast zaobserwowano zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w stosunku do roku 2021 i 2022, co przedstawiono w poniższej tabeli. Jednakże liczba rodzin zastępczych zwiększyła się z lat poprzednich, tj. 2018-2020 – gdzie liczba rodzin zastępczych wynosiła 57-60.

Tabela nr 3. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu mławskiego i liczba dzieci w nich umieszczonych

Rok	Liczba rodzin zastępczych	Liczba dzieci
2021	69	110
2022	67	107
2023	67	104

Źródło: opracowanie własne PCPR

Jak wynika z zebranych danych, na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, czyli wujostwo lub osoby obce. Podopiecznymi pieczy zastępczej są dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych głównie na skutek zaniedbania ze strony rodziców biologicznych, przemocy domowej i uzależnień. Część dzieci przebywa w rodzinach zastępczych na skutek utraty jednego lub obojga rodziców. W rodzinach spokrewnionych przebywa najwięcej dzieci. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu mławskiego z podziałem na rodzaj rodziny.

Rodzaj rodziny zastępczej	2021	2022	2023
spokrewniona	51	51	49
niezawodowa	14	11	13
zawodowa/rodzinny dom dziecka	4	5	5
Razem	69	67	67

Źródło: opracowanie własne PCPR

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Jak wynika z zebranych powyżej danych, na terenie naszego powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie bądź rodzeństwo, następnie rodziny zastępcze niezawodowe, czyli wujostwo lub osoby obce. Podopiecznymi pieczy zastępczej są dzieci, które zostały umieszczone w rodzinach zastępczych głównie na skutek zaniedbania ze strony rodziców biologicznych, przemocy domowej i uzależnień. Część dzieci przebywa w rodzinach zastępczych na skutek utraty jednego lub obojga rodziców.

W rodzinach spokrewnionych przebywa najwięcej dzieci.

Tabela nr 5. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu mławskiego.

Rodzaj rodziny zastępczej	2021	2022	2023
spokrewniona	76	77	69
niezawodowa	15	11	14
zawodowa/rodzinny dom dziecka	19	19	21
Ogółem	110	107	104

Źródło: opracowanie własne PCPR

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci, w podziale na poszczególne gminy kształtuje się w sposób przedstawiony w poniższej tabeli:

Tabela nr 6. Liczba rodzin zastępczych i wychowanków rodzin zastępczych w poszczególnych gminach powiatu mławskiego – stan na dzień 31.12.2023 r.

Gmina	Typy rodzin zastępczych							
	Ogółem		Spokrewnione		Niezawodowe		Zawodowe/Rodzinny Dom Dziecka	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Lipowiec Kościelny	3	4	2	3	1	1	0	0
Mława	31	47	23	33	6	7	2	7
Radzanów	3	5	2	3	0	0	1	2
Strzegowo	7	15	5	10	1	1	1	4
Stupsk	4	5	3	4	1	1	0	0
Szreńsk	3	3	2	2	1	1	0	0
Szydłowo	5	5	4	4	1	1	0	0
Wiśniewo	8	17	6	8	1	1	1	8
Wieczfnia Kościelna	0	0	0	0	0	0	0	0
Dzierzgowo	3	3	2	2	1	1	0	0
Ogółem:	67	104	49	69	13	14	5	21

Źródło: opracowanie własne PCPR

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania.

Wysokość przysługujących świadczeń:

✓ 899,00zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej,

✓ 1.361,00zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje także dodatek nie niższy niż 274 zł na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania:

- ✓ na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- ✓ na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich.

Rodziny zastępcze zawodowe oraz prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 4.100,00zł miesięcznie, a rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego nie niższą niż kwota 5.084,00zł miesięcznie. Ponadto, rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka starosta może przyznać świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo.

W roku 2021 wypłacono dodatek wychowawczy z Programu 500+, na dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 480 539,01 zł zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Od 01.01.2022r. do 31.05.2022r. wypłacono dodatek wychowawczy z Programu 500+, na dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 198 888,56 zł, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Od lipca 2022r. dodatek wychowawczy z Programu 500+ wypłacany był przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Tabela nr 7: Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych/rodzinnego domu dziecka w Powiecie Mławskim w latach 2021-2023.

Rok	Liczba rodzin zawodowych/rddz	Wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych/rddz wraz z pochodnymi
2021	4	149 400,58 zł
2022	5	233 446,60 zł
2023	5	512 639,15 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Zgodnie z art. 191 ust. 9 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki:

- 10% - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% - w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Dochody powiatu z tytułu ponoszenia przez gminy wydatków za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023 przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8. Koszty ponoszone przez gminy za pobyt dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021 - 2023.

Rok	2021	2022	2023
Koszty ponoszone przez gminy na utrzymanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (wpływy do powiatu)	411 537,15 zł	476 958,37 zł	623 019,25 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR

Porozumienia z innymi powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej. Powiat przyjmujący dziecko do rodziny zastępczej zawiera z powiatem właściwym ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w rodzinie zastępczej porozumienie w sprawie przyjęcia dziecka oraz warunków jego pobytu i wysokości wydatków na jego opiekę i wychowanie.

Tabela nr 9. Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych w latach 2021- 2023 na terenie powiatu mławskiego pochodzących z innych powiatów.

Rodzaj rodziny zastępczej	2021	2022	2023
spokrewniona	7	7	8
niezawodowa	3	1	1
zawodowa//rodzinny dom dziecka	5	6	7
Razem	15	14	16

Źródło: opracowanie własne PCPR

Tabela nr 10. Wykaz gmin, na których terenie przebywają bądź przebywały w 2023 r. rodziny zastępcze wraz z dziećmi pochodzącymi z innych powiatów.

L. p.	Gmina	Liczba rodzin, w których przebywają dzieci z innych powiatów	Liczba dzieci z innych powiatów
1.	Lipowiec Kościelny	0	0
2.	Mława	4	5
3.	Strzegowo	1	2
4.	Stupsk	2	3
5.	Wiśniewo	1	2
6.	Radzanów	2	2
7.	Wieczfnia Kościelna	0	0
8.	Dzierzgowo	2	2

Źródło: opracowanie własne PCPR

Rodzaje rodzin i liczbę dzieci pochodzących z powiatu mławskiego, umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w ostatnich trzech latach przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11. Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka funkcjonujących w innych powiatach, w których umieszczone są dzieci z powiatu mławskiego.

Rodzaj rodziny zastępczej	2021	2022	2023
spokrewniona	7	7	7
niezawodowa	6	6	6
zawodowa/rodzinny dom dziecka	4	5	4
Razem	17	18	17

Źródło: opracowanie własne PCPR

Tabela nr 12. Liczba dzieci z powiatu mławskiego umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów.

Rodzaj rodziny zastępczej	2021	2022	2023
spokrewniona	7	7	7
niezawodowa	9	9	8
zawodowa/rodzinny dom dziecka	8	8	8
Razem	24	24	23

Źródło: opracowanie własne PCPR

Osobie opuszczającej po osiągnięciu pełnoletności rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej dalej „osobą usamodzielnianą”, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

- 1) **kontynuowanie nauki** – (wniosek o przyznanie pomocy na kontynuowanie nauki osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
- 2) **usamodzielnienie** – (wniosek o przyznanie pomocy na usamodzielnienie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy zastępczej),
- 3) **zagospodarowanie** – (wniosek o przyznanie pomocy na zagospodarowanie osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu:

- a) **odpowiednich warunków mieszkaniowych** – (wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej);
- b) **zatrudnienia** – (wniosek o przyznanie pomocy w uzyskaniu zatrudnienia osoba usamodzielniana składa w powiecie właściwym ze względu na miejsce osiedlenia się osoby usamodzielnianej).

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- **3 lat** — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- **roku** — w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się osobie usamodzielnianej, jeżeli kontynuuje naukę:

- 1) w szkole;
- 2) w zakładzie kształcenia nauczycieli;
- 3) na uczelni;
- 4) na kursach, jeśli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia;
- 5) u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego.

Pomoc na kontynuowanie nauki przyznaje się na czas nauki, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 25. roku życia. Pomoc przysługuje w czasie trwania odpowiednio roku szkolnego, roku akademickiego, kursu albo przygotowania zawodowego.

Wysokość pomocy na usamodzielnienie wynosi:

- 1) w przypadku osoby opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną — nie mniej niż 4.486 zł, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- 2) w przypadku osoby opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo - wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-wychowawczą:
  - a) nie mniej niż 8.968 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - b) nie mniej niż 4.486 zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - c) nie mniej niż 2.244zł — jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

---

2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc na zagospodarowanie jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, w wysokości nie niższej niż 2.039 zł, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż 4.077 zł. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana w formie rzeczowej.

Proces usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych w powiecie mławskim w latach 2021– 2023 przedstawiają tabele nr 13, 14 i 15.

Tabela nr 13: Usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych w powiecie mławskim w 2021 r.

RODZAJ PRYZNANEJ POMOCY DLA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW Z RODZIN ZASTĘPCZYCH	KWOTA
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI	62 611,29 zł
POMOC NA USAMODZIELNIENIE	26 932,00 zł
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE	7 995,94 zł
SUMA	97 539,23 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Tabela nr 14: Usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych w powiecie mławskim w 2022 r.

RODZAJ PRYZNANEJ POMOCY DLA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW Z RODZIN ZASTĘPCZYCH	KWOTA
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI	78 486,58 zł
POMOC NA USAMODZIELNIENIE	18 841,00 zł
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE	10 027,62 zł
SUMA	107 355,20 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Tabela nr 15: Usamodzielnienia wychowanków z rodzin zastępczych w powiecie mławskim w 2023 r.

RODZAJ PRYZNANEJ POMOCY DLA PEŁNOLETNICH WYCHOWANKÓW Z RODZIN ZASTĘPCZYCH	KWOTA
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI	58 899,00 zł
POMOC NA USAMODZIELNIENIE	24 646,00 zł
POMOC NA ZAGOSPODAROWANIE	6 034,98 zł
SUMA	89 579,98 zł

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Tabela nr 16: Liczba usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych w powiecie mławskim w latach 2021-2023

	2021	2022	2023
	Liczba osób	Liczba osób	Liczba osób
Kontynuowanie nauki	10	12	8
Usamodzielnienie	6	5	3
Zagospodarowanie	4	5	3

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Analizując lata 2021 - 2023 należy stwierdzić, że nastąpiła tendencja spadkowa liczby pełnoletnich wychowanków kontynuujących naukę. Zauważono, że po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej osoby uzyskujące pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, decydują się na dalszy pobyt w dotychczasowej rodzinie zastępczej.

Kolejną formą wsparcia oferowaną rodziną zastępczym jest koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie na podstawie wyżej cytowanej ustawy zatrudnia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, obejmujących swoim działaniem teren powiatu mławskiego. Zapisy ww. ustawy określają szereg zadań należących do koordynatora, które ukierunkowane są na udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom zastępczym borykającym się z trudnościami, m.in. odwiedzają je przynajmniej raz w miesiącu, opracowują plany pomocy dziecku i przygotowują ocenę całokształtu sytuacji dziecka we współpracy z ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami, a także zgłaszają do ośrodków adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. Dokonują także oceny rodziny zastępczej. Udzielana pomoc uzależniona jest od potrzeb konkretnej rodziny oraz ustalana w porozumieniu i współpracy z rodziną. Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej sukcesywnie wzrasta. W 2023 roku było zatrudnionych 4 koordynatorów.

Zgodnie z ustawą, zatrudnieni w tut. Centrum koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej mają pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych.

Działania koordynatorów wpływają pozytywnie na funkcjonowanie rodzin zastępczych i ich wychowanków. Dominującą grupą pozostają tu spokrewnione rodziny zastępcze, które poza pomocą ze strony koordynatora (podobnie jak pozostałe rodziny) mają zapewnione również wsparcie psychologiczne, a także możliwość udziału w grupie wsparcia dla rodzin zastępczych i w szkoleniach tematycznych.

Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Od kilku lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie kontynuuje akcję informacyjną mającą na celu propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. W ramach promocji rodzinnych form pieczy zastępczej na terenie powiatu mławskiego, zostały przygotowane plakaty dot. poszukiwania rodzin zastępczych, które zostały rozesłane do szkół, ośrodków pomocy społecznej, starostwa, sądu oraz innych instytucji. Informacja na temat poszukiwania rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych została zamieszczona również na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie: www.pcprmlawa.eu, Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Mławie, lokalnych portalach: www.codzienikmlawski.pl. W 2023 r. kontynuowano z lat poprzednich akcję informacyjną mającą na celu propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego. W ramach promocji rodzinnych form pieczy zastępczej, informacja na temat poszukiwania rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych została ogłoszona podczas konferencji pt. „Po pierwsze rodzina”, konferencja była zorganizowana przez Fundację „Tak dla rodziny” i odbyła się w Powiecie Mławskim.

Ogłoszenia dot. poszukiwania rodzin zastępczych zawierały warunki jakie należy spełnić, aby być rodzicem zastępczym oraz dane teleadresowe, gdzie osoby zainteresowane mogą uzyskać wszelkich niezbędnych informacji w powyższej sprawie.

Poza tym, opracowano ulotki dot. promowania rodzin zastępczych i rozprowadzono je w urzędach, kościołach, szkołach oraz ośrodkach pomocy społecznej z terenu powiatu mławskiego.

2.2. INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA

Na terenie powiatu mławskiego funkcjonują placówki opiekuńczo – wychowawcze typu socjalizacyjnego tj. Dom Dziecka nr 1, Dom Dziecka nr 2, Dom dziecka nr 3 oraz Dom Dziecka nr 4 w Kowalewie. Placówka zapewnia dziecku całodobowa opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne. Placówka opiekuńczo – wychowawcza przyjmuje dzieci przez całą dobę.

Statutowo Domy Dziecka nr 1, nr 2 oraz nr 3 posiadają 14 miejsc, natomiast Dom Dziecka nr 4 posiada 10 miejsc przeznaczonych dla pełnoletnich wychowanków placówki opiekuńczo – wychowawczej. Stan dzieci w Domu Dziecka nr 1 na dzień 31.12.2023 r. wynosił 13 osób, stan dzieci w Domu Dziecka nr 2 wynosił 14 osób, stan dzieci w Domu Dziecka nr 3 wynosił 13 osób, natomiast stan dzieci w Domu Dziecka nr 4 na dzień 31.12.2023 r. wynosił 8 osób.

Tabela nr 17. Łączna liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kowalewie stan na dzień 31.12.2023 r.

Nazwa placówki opiekuńczo – wychowawczej	Liczba dzieci
Dom Dziecka nr 1	13
Dom Dziecka nr 2	14
Dom Dziecka nr 3	13
Dom Dziecka nr 4	8
Razem	48

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie na podstawie postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, wydaje, po uzgodnieniu z Dyrektorem Centrum Administracyjnego do obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie skierowanie wraz z wymaganą dokumentacją do Domów Dziecka w Kowalewie. W 2023 roku PCPR w Mławie wydało skierowanie dla 19 dzieci do Domów Dziecka w Kowalewie.

Tabela nr 18. Łączna liczba dzieci przebywających w Domu Dziecka w Kowalewie w latach 2021-2023

Placówka	2021	2022	2023
Dom Dziecka nr 1	16	21	17
Dom Dziecka nr 2	16	22	21
Dom Dziecka nr 3	20	14	19
Dom Dziecka nr 4	13	12	15
Razem	65	69	72

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych jest zdecydowanie wyższy niż w rodzinach zastępczych. Poniższa tabela przedstawia koszty utrzymania dziecka w Domach Dziecka w Kowalewie na przestrzeni 3 lat.

Tabela nr 19. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kowalewie w latach 2021-2023.

Placówka	2021	2022	2023
Dom Dziecka nr 1	5 003,57 zł	5 546,46 zł	6 862,70 zł
Dom Dziecka nr 2	5 185,59 zł	5 619,59 zł	7 058,58 zł
Dom Dziecka nr 3	4 942,98 zł	5 769,18 zł	7 130,46 zł
Dom Dziecka nr 4	5 093,33 zł	5 557,52 zł	6 848,77 zł

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

Zgodnie z art. 135 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz.U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.) sytuację umieszczonego dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej ocenia zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka. Do udziału w posiedzeniach zespołu są zapraszani pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie. Podczas spotkań zespół omawia aktualną sytuację dzieci oraz ustala dalsze kierunki pracy z wychowankami oraz jego rodziną. Ocenia również możliwość powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej. Zespół dokonuje okresowej oceny sytuacji dziecka w miarę potrzeb nie rzadziej, niż co pół roku.

Główną przyczyną umieszczania dzieci w Domach Dziecka w Kowalewie jest: alkoholizm rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, ubóstwo oraz bezrobocie.

Liczbę dzieci przyjętych do Domów Dziecka w Kowalewie w latach 2021-2023 przedstawia tabela nr 20.

Tabela nr 20. Łączna liczba dzieci nowo przyjętych do Domów Dziecka w Kowalewie w latach 2021-2023.

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci przyjętych do Domów Dziecka w Kowalewie	8	20	11

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

W przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 1) 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
  - 2) 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
  - 3) 50 % w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej
- średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W 2023 roku następujące gminy ponosiły opłatę za pobyt dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej:

- Wieczfnia Kościelna w wysokości 11.280,06 zł dla 1 dziecka,
- Strzegowo w wysokości 181.867,56 zł dla 5 dzieci,
- Mława w wysokości 218.876,80 zł dla 12 dzieci,
- Szydłowo w wysokości 121.587,82 zł dla 3 dzieci.
- Lipowiec Kościelny w wysokości 151.797,58 zł dla 5 dzieci.
- Szreńsk w wysokości 34.703,84 zł dla 4 dzieci.
- Wiśniewo w wysokości 27.187,56 zł dla 2 dzieci.
- Dzierzgowo w wysokości 17.646,54 zł dla 3 dzieci.

Tabela nr 21. Dzieci przebywające w Domach Dziecka w Kowalewie według gmin pochodzenia (stan na dzień 31.12.2023r.)

L. p	Gmina	Liczba dzieci
1.	Wiśniewo	2
2.	Strzegowo	4
3.	Mława	10
4.	Szydłowo	3
5.	Lipowiec Kościelny	3
6.	Dierzgowo	3
7	Szreńsk	3
Ogółem		28

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

Największą liczbę umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczej w Kowalewie stanowią dzieci pochodzące z gminy Mława.

Powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej na podstawie zawartych porozumień z powiatem mławskim ponosi wydatki z tytułu utrzymania dziecka w Domach Dziecka w Kowalewie. Tabela nr 22 przedstawia powiat pochodzenia oraz liczbę dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Kowalewie.

Tabela nr 22. Liczba dzieci umieszczonych w Domach Dziecka w Kowalewie pochodzących z innych powiatów (stan na dzień 31.12.2023 r.)

L. p.	Powiat	2023
1.	Sierpc	4
2.	Żyrardów	2
3.	Żuromin	3
4.	Legionowo	5
5.	Ożarów Warszawa Zachodnia	8
6	Mińsk Mazowiecki	1
7	Ciechanów	1
8	Brodnica	1
9	Olsztyn	2
Razem		27

Źródło: Dane Centrum Administracyjnego do Obsługi Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Kowalewie

Koszt opieki rodzinnej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy, niż opieki instytucjonalnej, nie mówiąc już o niepodważalnej przewadze opieki rodzinnej, jeżeli chodzi o lepsze warunki prawidłowego rozwoju i wychowania dzieci. Mimo to opieka instytucjonalna jest koniecznością w przypadku dzieci starszych, niepełnosprawnych czy liczego rodzeństwa, którego nie można rozdzielać. Znalezienie dla nich kandydatów na rodziców zastępczych, a tym bardziej adopcyjnych jest bardzo trudne.

3. ANALIZA SWOT

3.1 Mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia systemu pieczy zastępczej w Powiecie Mławskim.

Mocne strony	Słabe strony
▪ funkcjonowanie 4 rodzin zastępczych zawodowych, ▪ funkcjonowanie rodzinnego domu dziecka, ▪ funkcjonowanie placówek opiekuńczo – wychowawczych, ▪ funkcjonowanie Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy, ▪ funkcjonowanie zespołu ds. pieczy zastępczej przy PCPR w Mławie, ▪ wykwalifikowana i doświadczona kadra PCPR w Mławie, ▪ organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych i szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, ▪ odpowiednie pomieszczenie do prowadzenia szkoleń, warsztatów, terapii, ▪ dostęp do pomocy specjalistycznej dla rodzin zastępczych, w tym psychologicznej i pedagogicznej oraz w obszarze przeciwdziałania przemocy, ▪ udzielanie wsparcia usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej, ▪ objęcie wsparciem koordynatorów	▪ brak kandydatów do tworzenia nowych rodzin zastępczych, ▪ niewystarczająca liczba miejsc pracy dla usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej, ▪ brak mieszkań socjalnych i komunalnych dla wychowanków pieczy zastępczej, ▪ niewystarczające fundusze na szkolenia dla rodzin zastępczych i dla kadry pomocy społecznej, ▪ niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań fakultatywnych wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ▪ kryzys rodziny (uzależnienia, przemoc, bezrobocie, zanik więzi rodzinnych, eurosieroctwo), ▪ brak aktywności społecznej w kierunku tworzenia grup samopomocowych, ▪ zbyt mała liczba rodzin zastępczych zawodowych, ▪ brak psychiatrii dziecięcego pracującego na stałe na terenie Powiatu, ▪ mała ilość organizacji pozarządowych

rodzinnej pieczy zastępczej wszystkich rodzin zastępczych, ▪ dobra współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze polityki społecznej, ▪ pozyskiwanie środków finansowych z różnych źródeł, ▪ organizowanie szkoleń dla kadry pomocy społecznej.	działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

Szanse	Zagrożenia
▪ pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe i/lub zawodowe, ▪ pozyskiwanie dodatkowych środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego (fundusze unijne, budżet państwa, budżet województwa), ▪ promocja rodzicielstwa zastępczego, ▪ zintensyfikowanie współpracy z instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie oraz organizacjami pozarządowymi, ▪ współpraca z innymi powiatami w województwie mazowieckim oraz warmińsko-mazurskim.	▪ negatywny wzorzec rodzin zastępczych utrwalany przez media, ▪ przekłamania funkcjonujące w świadomości społecznej na temat pieczy zastępczej, ▪ nieprecyzyjne przepisy prawne, ▪ wypalenie zawodowe i emocjonalne zawodowych rodzin zastępczych i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, ▪ brak chęci do współpracy środowisk działających w obszarze polityki społecznej, ▪ brak chęci współpracy przez rodziny znajdujące się w kryzysie, ▪ wykluczenie społeczne, ▪ syndrom wyuczonej bezradności, przejmowanie negatywnych wzorców, ▪ brak motywacji u młodzieży do kontynuowania nauki, ▪ ochrony zdrowia, przeciwdziałania

	przemocy, itp. ▪ wzrost ryzykownych zachowań wśród młodzieży (uzależnienia, przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, cyberprzemoc, prostytutka), ▪ niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji.

4. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2024-2026

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wskazującym na konieczność określenia limitu tworzenia rodzin zastępczych zawodowych zakłada się, że w latach 2024 – 2026 utworzona zostanie co roku 1 rodzina zawodowa.

Aktualnie w powiecie mławskim funkcjonują cztery rodziny zastępcze zawodowe i jeden rodzinny dom dziecka.

Ustalenie limitu rodzin zastępczych zawodowych dokonano w oparciu o rozeznanie potrzeb, dotychczasowe doświadczenia w odniesieniu do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, realne możliwości finansowe powiatu, a także brak chętnych kandydatów do pełnienia tej funkcji.

Tabela 23. Limit rodzin zastępczych w latach 2024-2026

Limit rodzin zastępczych zawodowych w roku 2024	Limit rodzin zastępczych zawodowych w roku 2025	Limit rodzin zastępczych zawodowych w roku 2026
1	1	1

Źródło: opracowanie własne PCPR Mława

Jednocześnie należy podkreślić, że założone limity mogą ulec zmianie w zależności od aktualnych potrzeb, zmieniającej się sytuacji oraz posiadanych środków finansowych. W ramach zaplanowanego limitu powstania nowych zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych uwzględniono również realne możliwości pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych.

5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 jest skuteczny rozwój systemu pieczy zastępczej w powiecie mławskim z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cel główny rozwinięty został o cele szczegółowe, które wskazują obszary działań w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej. Program uwzględnia następujące cele szczegółowe:

1. Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej.
2. Wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu mławskiego.
3. Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej.
4. Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej.
5. Podniesienie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu mławskiego w zakresie pomocy dziecku i rodzinie.

L. p.	Cel szczegółowy	Zadania do realizacji	Sposoby realizacji działań	Realizatorzy/partnerzy	Termin realizacji
1.	Rozwój i wsparcie rodzinnych form pieczy zastępczej	1.1.Promowanie w środowisku lokalnym zastępczych form opieki.	1.1.1.Audycje, ulotki, artykuły w: prasie, radiu, telewizji, internecie, a także organizowanie spotkań rodzinnych, konferencji, festynów. 1.1.2.Indywidualne spotkania i rozmowy z osobami zainteresowanymi tworzeniem pieczy zastępczej.	PCPR, ops z terenu powiatu	2024 - 2026
		1.2.Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych oraz	1.2.1.Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziców zastępczych,	PCPR, ops z terenu powiatu	2024- 2026

	innych form rodzinnej pieczy zastępczej	1.2.2. Tworzenie rodzinnych form pieczy zastępczej (rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka), 1.2.3. Rozwój współpracy lokalnych instytucji działających na rzecz rodziny mającej na celu pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki.		2024– 2026
	1.3. Upowszechnianie roli i znaczenia rozwoju rodzinnych, zastępczych form opieki.	1.3.1 Promowanie zastępczych form opieki podczas organizowanych imprez okolicznościowych w powiecie mławskim.	PCPR	2024– 2026
	1.4 Pomoc rodzinom zastępczym w regulowaniu sytuacji prawnej umieszczonych u nich dzieci.	1.4.1. Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej, 1.4.2 Współpraca z kuratorami sądowymi w zakresie uregulowania sytuacji prawnej dziecka.	PCPR, kuratorzy sądowi	2024– 2026
	1.5. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do	1.5.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjno – opiekuńczymi,	PCPR , rodziny	

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026

		ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających	Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej.	zastępcze, rodzinne domy dziecka,	2024 - 2026
2.	Wsparcie rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu mławskiego	2.1. Pomoc dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej oraz osobom tworzącym rodzinną pieczę zastępczą w przezwyciężaniu problemów związanych z opieką nad małoletnimi przebywającymi pod ich opieką.	2.1.1. Zapewnienie rodzinom bezpłatnej pomocy psychologicznej, pedagogicznej, socjalnej i prawnej, 2.1.2. Organizowanie grupy wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodzin pomocowych, 2.1.3. Zapewnienie wsparcia w postaci wolontariatu i rodzin pomocowych., 2.1.4. Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, informowanie o możliwościach poprawy życia zgodnie z potrzebami i przysługującymi rodzinom prawami, 2.1.5. Rozwój pracy	PCPR, ośrodki pomocy społecznej, instytucje specjalistyczne	2024- 2026

			zespołowej na rzecz dziecka i rodziny (koordynator rodziny, asystent rodziny, rodziny pomocowe), 2.1.6. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przezwyciężaniu problemów opiekuńczo – wychowawczych, 2.1.7. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny, 2.1.8. Organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje istniejących rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.		
3.	Wspieranie procesu usamodzielnienia pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej	3.1. Objęcie wsparciem usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.	3.1.1. Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o pomocy społecznej,	PCPR	2024 - 2026

			3.1.2. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, mieszkania z zasobów gminy, 3.1.3. Podnoszenie przez usamodzielnianych wychowanków kwalifikacji zawodowych oraz kompetencji społecznych przez uczestnictwo w kursach i szkoleniach. 3.1.4. Zwiększona częstotliwość indywidualnych spotkań z usamodzielnianymi wychowankami i prowadzenie z nimi pracy socjalnej	PCPR, urząd miasta, urzędy gmin PCPR, instytucje szkoleniowe PCPR, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej	
4.	Doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem, przebywającym w pieczy zastępczej	4.1. objęcie dziecka optymalnym wsparciem i pomocą w celu powrotu do domu rodzinnego.	4.1.1 Współpraca zespołu ds. pieczy zastępczej z rodzinami biologicznymi, rodzinami zastępczymi, asystentami rodzin, pracownikami socjalnymi, sądem rodzinnym, policją i innymi podmiotami zajmującymi się pomocą dziecku, 4.1.2. Dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej,	PCPR- pracownik socjalny, koordynator, kuratorzy sądowi, asystenci rodzin PCPR, OPS- pracownik socjalny, asystent rodziny	2024 - 2026

			4.1.3. Konstruowanie i wdrażanie indywidualnych planów pomocy dziecku. 4.1.4. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych. 4.1.5. Pomoc psychologiczna, prawna, socjalna i finansowa. 4.1.6. Stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinie	PCPR-koordynatorzy, OPS-pracownik socjalny, asystent rodziny PCPR-koordynatorzy, instytucje szkoleniowe PCPR PCPR	
5.	Podniesienie poziomu świadczonych usług na terenie powiatu mławskiego w zakresie pomocy dziecku i rodzinie	5.1. uświadomienie pracownikom pomocy społecznej istotności skali problemu,	5.1.1. Organizowanie i finansowanie szkoleń, kursów; 5.1.2. Organizowanie i finansowanie spotkań, konferencji.	PCPR, instytucje szkoleniowe	2024 – 2026

5.1. WSKAŹNIKI REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Liczba rodzin objętych oddziaływaniami terapeutycznymi;
- 2) Ilość specjalistycznych porad udzielonych rodzinom;
- 3) Ilość usług profilaktyczno – wspierających skierowanych do rodzin zastępczych;
- 4) Ilość utworzonych rodzin zastępczych;

- 5) Liczba imprez okolicznościowych, pikników integracyjnych promujących ideę rodzicielstwa zastępczego;
- 6) Liczba przeprowadzonych szkoleń dla rodzin zastępczych;
- 7) Liczba utworzonych grup wsparcia dla rodzin zastępczych i pełnoletnich wychowanków;
- 8) Liczba planów pomocy dziecku;
- 9) Liczba instytucji i osób zaangażowanych w realizację działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego;
- 10) Ilość rozpowszechnionych na terenie Powiatu Mławskiego ulotek i broszur promocyjnych dotyczących pieczy zastępczej.

5.2. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) Wzmocnienie systemu wsparcia dla rodzin zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
- 2) Zwiększenie liczby dzieci wracających z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.
- 3) Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.
- 4) Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości wychowania w środowisku rodzinnym.
- 5) Wsparcie istniejących rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji wychowawczych, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, przyznawanie dodatkowych świadczeń.
- 6) Zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych, zawodowych i rodzinnych domów dziecka.
- 7) Kompleksowa pomoc osobom usamodzielnianym opuszczającym pieczę zastępczą – rodzinną i instytucjonalną.
- 8) Wzmocnienie procesu aktywizowania osób usamodzielnianych.
- 9) Zwiększenie jakości oferowanych usług przez kadrę wykonującą zadania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

5.3. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami programu są:

1. dzieci przybywające w pieczy zastępczej,
2. rodziny zastępcze,
3. rodzinne domy dziecka,
4. rodziny pomocowe,
5. usamodzielniani wychowankowie opuszczający rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo - wychowawcze,
6. kadra oferująca usługi na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.

5.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu mławskiego, w tym z tytułu zawartych porozumień,
- z budżetu Państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetów samorządów gminnych zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu mławskiego,
- dotacji celowych i środków pozyskiwanych z innych źródeł, np. fundusze unijne,
- z odpłatności rodziców biologicznych.

5.5. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- Starostwem Powiatowym w Mławie,
- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Mławie,
- Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu mławskiego,
- Komendą Powiatową Policji w Mławie,

- Sądem Rejonowym w Mławie III Wydział Rodzinny i Nieletnich,
- Zespołem Ośrodków Wsparcia w Mławie
- Centrum Administracyjnym do Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych oraz Domami Dziecka nr 1, 2, 3, 4,
- placówkami służby zdrowia,
- rodzinami zastępczymi,
- rodzinami pomocowymi,
- szkołami,
- organizacjami pozarządowymi, kościołami.

PODSUMOWANIE

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 ukierunkowany jest na tworzenie nowych rodzin zastępczych, w tym zawodowych oraz rodzinnych domów dziecka. Potrzeby w tym zakresie są duże, ponieważ problem pozostawiania dzieci bez opieki wciąż istnieje, natomiast dzieci poniżej 10 r.ż. mogą być umieszczane jedynie w rodzinnych formach opieki zastępczej.

W realizacji Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 szczególny nacisk zostanie położony na:

- promowanie zastępczych form opieki rodzinnej,
- pozyskiwanie kandydatów do sprawowania zastępczych form opieki poprzez tworzenie rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych i rodzinnych domów dziecka,
- zapewnienie kompleksowego wsparcia funkcjonującym rodzinom zastępczym,
- rozwój współpracy z lokalnymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości oraz analizy z wykonania poszczególnych zadań ujętych w Programie. Informacje te przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mławie.

Program stanowi dokument otwarty i elastyczny. Oznacza to, że może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznaczonych potrzeb oraz wymogów prawnych.

Dla rozwoju dziecka niezmiernie ważne jest wychowywanie się w stabilnym środowisku rodzinnym. Rodzina powinna zapewniać wszystkim swoim członkom poczucie bezpieczeństwa i miłości. Zasady przez nią wyznawane mają na celu budowanie poczucia własnej wartości jednostki i naukę prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie. Niestety, często zdarza się, że rodzice w nienależyty sposób wypełniają swoje obowiązki. Wówczas niezbędne jest włączenie się państwa w wychowanie dziecka. Odbywa się to poprzez umieszczenie w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. W powiecie mławskim, podobnie jak w innych powiatach, dominują rodziny zastępcze spokrewnione. Odczuwalna

jest natomiast niedostateczna liczba rodzin zastępczych zawodowych. Wszelkie podejmowane działania mają na celu przede wszystkim dobro dziecka.

Przewodniczący Rady Powiatu Mławskiego

Jan Warecki